

SVĚTLO PRO PRAHU

Kompletní osvětlení v hlavním městě zajišťuje společnost Technologie hlavního města Prahy, a.s. V hlavním městě se stará o téměř 135 tisíc stožárů veřejného osvětlení a zajišťuje i osvětlení úžasných pražských památek. Tomáš Jílek je předsedou představenstva společnosti.

Kontrolují nás obyvatelé Prahy

Povězte nám na úvod, jaká je vlastně historie společnosti THMP a co všechno v hlavním městě dělá?

Jako nejmladší městská akciová společnost založená na počátku roku 2018, provádíme, od 1. června 2018, kompletní správu, zajištění provozu a údržbu veřejného osvětlení. Na základě smlouvy s naším akcionářem, tedy hlavním městem Praha, se staráme o téměř 135 tis. stožárů veřejného osvětlení, které je tvořeno různými druhy svítidel, elektrickými, plynovými, ale i různými specialitami, jako jsou vybraná slavnostní a architekturní osvětlení, veřejné a věžní hodiny. Celou síť ale tvoří i další související technologie, například rozvodná zapínací místa, kabelová síť a další. Zkuste si představit, že jen kabelů máme ve správě přes 5500 km.

Spravujete bezmála 135 tisíc stožárů VO. Jak tak rozsáhlou síť zvládnete obsloužit?

Je to největší síť veřejného osvětlení v České republice. Toto množství světel-

ných míst - stožárů je velké i ve srovnání s jinými evropskými metropolemi. Je to skutečně rozsáhlý a složitý systém. Dnes se o něj stará přes 130 zaměstnanců v plně třísměnném provozu. Věříme, že práci zvládneme, protože stav se za poslední rok výrazně zlepšil, a to včetně výrazného snížení počtu nesvítících svítidel.

Jak vlastně kontrola veřejného osvětlení probíhá?

Kontrolují nás hlavně obyvatelé Prahy. Oznámení o závadách se dostávají prostřednictvím hlášení poruch na náš dispečink, ale máme nastavený i pravidelný systém provádění vlastních kontrol. Průměrně obdržíme kolem dvou tisíc hlášení závad VO za měsíc. Usilujeme i o to, aby se klíčové prvky osvětlení dovybavily tzv. monitorovací systémem, to znamená, aby i náš dispečink v reálném čase viděl stav pražského VO. Aktuálně činí tzv. míra nesvítivosti do 0,45 % z celkového počtu spravovaných zařízení, což je výrazně méně než nám stanovuje smlouva s Hlavním městem Prahou.

Myslím si, že s bezporuchovostí veřejného osvětlení mohou být občané Prahy spokojeni.

Má svícení hygienu?

Čím se v Praze svítí a co byste řekli k tzv. hygieně svícení?

Hygiena svícení a tzv. „zdravé svícení“ jsou velmi důležité pojmy. Praha svítí převážně svítidly s vysokotlakými sodíkovými výbojkami, které mají jednu zásadní výhodu a tou je teplota světla (správně „náhradní teplota chromatičnosti“) okolo 2 700 Kelvinů, která je blízká teplotě slunečního světla. To znamená, že Praha svítí světlem, které je pro lidské oko přirozené. Dokonce ani ve fázi spánku nepůsobí rušivě pro lidský organismus. Nastupující LED svítidla používají vyšší teploty světla s větším podílem tzv. „modré složky“. Mají sice vyšší energetickou efektivitu, tedy uspoří část elektrické energie při stejné svítivosti, ale vede se široká diskuse o vlivech „modré složky“ na kvalitu spánku a dalších vlivech na životní prostředí. V neposlední řadě

se zabýváme i snižováním světelného smogu, tedy snahou svítit v odpovídajících intenzitách a nepřesvětlovat městské prostředí. Snažíme se tedy svítit úsporně a zdravě zároveň.

Svítime úsporně. Musíme opravdu šetřit světlem? Je to skutečně tak drahá záležitost?

Ano, je pravda, že svítíme v Praze již nyní relativně úsporně. Po dvou vlnách modernizace je průměrný příkon pražského svítidla se sodíkovou výbojkou necelých 80 W. Nicméně LED svítidla jsou skutečně úspornější, ale jak jsem již řekl, zvažujeme nejenom aspekty úspor elektrické energie. Z řady důvodů si myslíme, že plošná výměna LED svítidel by neměla být uspěchaná, ale měla by sledovat nejenom technické výhody, ale i dopad na kvalitu života občanů Prahy.

Pojďme se přesunout k osvětlení památek tzv. architekturnímu – slavnostnímu osvětlení. Prozradte nám, která pražská památka je na nasvícení nejnáročnější?

Obecně jsou to členité historické budovy, například Rudolfinum nebo Národní divadlo, kde spravujeme celou řadu replik historického osvětlení. Jsou konstrukčně složité tak, aby vypadaly jako před 100 až 150 lety, ale svítily se soudobými parametry a nároky. Archi-

tekturní osvětlení navíc zahrnuje i svítidla podtrhující ráz budov a pracující s jistou slavnostní atmosférou. Musím říct, že naše techniky tato práce baví, protože má velký přesah do vnímání nejenom občanů Prahy, ale i turistů. Je to taková prestižní „světlařina“ v našem oboru veřejného osvětlení.

Jak moc je to tedy speciální obor. Existuje něco, jako architekt v tomto oboru osvětlení?

Určitě, obor obsluhují specialisté, projektanti veřejného osvětlení a samozřejmě existují i projektanti specialisté architekturního osvětlení. U nás se tyto obory vyučují na technických univerzitách v Praze a Ostravě. Jsou to vysoce specializované profese a to právě z toho důvodu, že musí spojit nejenom aspekty technické, ale i aspekty fyziky světla, fungování lidského oka i další netechnické vlivy.

„Zabýváme se i snižováním světelného smogu.“

V THMP se staráte také o věžní a veřejné hodiny. Kolik jich spravujete?

Hodin máme ve správě přes 500, z toho cca 450 veřejných a přes 50 věžních hodin. Jsou to i ty velké stroje. Nestaráme se ale o Pražský orloj, abychom naše občany nemátli, ale staráme se o většinu věžních hodin v Praze.

I v tomto oboru bychom rádi modernizovali a zejména na těch uličních hodinách budeme nasazovat dálkové řízení a dálkové seřizování tak, aby nám občané nevolali, že například po výpadku elektrického výpadku proudy si špatně nařídili hodinky podle našich hodin a přišli třeba pozdě do práce.

Do konce roku 2020 čeká pražské veřejné osvětlení obnova a tzv. „smartifikace“, kde hlavní zásadou bude další snížení nákladů na elektrickou energii. Prý připravujete nějaké pilotní projekty v pražských parcích za využití tzv. dynamických modelů osvětlení. Jak to bude fungovat?

Tomáš Jílek

Zjednodušeně řečeno se všechny dynamické modely snaží pracovat např. s intenzitou osvětlení ve vazbě na okolní podmínky. To znamená, že například v parcích lze snížit intenzitu osvětlení v případě, že čidla zaznamenají, že není v dosahu osvětlení žádný chodec. Těžko si dovedu představit úplnou tmou v prostoru, kam vstupují, ale například snížení intenzity na polovinu je představitelné. Troufám si říct, že snížení intenzity například o 20 % ani nezaregistrujete. Po vstupu do prostoru parku pak dojde ke zvýšení na 100% úroveň. Naopak v případě potřeby bude možné intenzitu svícení na dálku zvýšit, což může pomoci například policii nebo dalším složkám IZS. V případě komunikací nesmí dynamické modely svícení porušovat ČSN, takže se skutečně bavíme zejména o neexponovaných veřejných prostorech.

Lampy veřejného osvětlení mohou pomoci i ve světě dalších městských technologií. Jak?

Nabízí se možnost využití pro různá měření a senzorní sítě. Významnou pomoc může nabídnout trasa kabelu veřejného osvětlení. V rámci jeho modernizace je možné pokládat další kabely, například pro optické datové trasy nebo pro rychlou výstavbu sítě nabíjecích stanic. Ve městě jako je Praha dělají náklady na stavební práce, výkopy a znovuoobnovení povrchů podstatnou část. Sdílení trasy tedy znamená pro město výrazné časové a finanční úspory.

-hkp-
Foto: Tomáš Jílek a Shutterstock